

Fylkesårsmøte i Trøndelag Senterparti 2025

Sak 6 Resolusjoner

Resolusjonskomiteen legger fram følgende resolusjonsforslag:

A – Styrk Totalforsvaret!

B – Et tryggere Trøndelag for våre ungdommer

C – Kraft til Trøndelag

D – Samferdsel binder Trøndelag sammen

E – Rett kompetanse i Trøndelag

F - Arbeidsklær og beskyttelsesutstyr for kvinner

Innkomne resolusjonsforslag fra lokallaga/utsendinger er opplistet nedenfor, og nummerert fra 1 til 22. De er mottatt innenfor fristen 05.02, og alle er gjennomgått av resolusjonskomiteen. Komiteens forslag for videre arbeid og oppfølging er skrevet inn i kolonnen lengst til høyre. De innkomne forslaga nr. 1, 2, 3, 7, 11, 12, 14, 18, 19, 20 og 22 er delvis innarbeidet og/eller omtalt i resolusjonskomiteens egne forslag. De innkomne forslag nr. 2, 3, 4, 5, 6, 13, 15 og 16 foreslås oversendt fylkestyret og/eller fylkestingsgruppa for videre behandling og oppfølging.

Resolusjon nummer 17 avvises til fordel til liknende forslag i nytt stortingsvalgprogram som skal behandles på Senterpartiets landsmøte.

NR	Fra lokallag/årsmøteutsending	Overskrift/tema	Kommentar / henvisning	Resolusjonskomiteens forslag til behandling og oppfølging av resolusjonsforslaget
1	Ørland, Indre Fosen, Åfjord og Osen Senterparti	Ny samferdselspolitikk i Norge	Se resolusjon nummer D	

2	Ørland, Indre Fosen, Åfjord og Osen Senterparti	Ferge og hurtigbåttilbudet på Trondheimsfjorden	Se resolusjon nummer D	Oversendes også fylkestingsgruppa
3	Røros, Holtålen og Midtre Gauldal Senterparti	FV30	Se resolusjon nummer A og D	Oversendes fylkestingsgruppa
4	Holtålen Senterparti	Innføring av trinnskatt på utbytte		Oversendes fylkesstyret
5	Holtålen Senterparti	Fjerning av dokumentavgift ved boligkjøp i sentralitetsklasse 5 og 6		Oversendes fylkesstyret
6	Lierne og Grong Senterparti	Postombæring og samfunnssikkerhet		Oversendes fylkesstyret
7	Nadan Dervoz	Kjernekraft forsterker nasjonal kontroll på krafta	Se resolusjon nummer C	
8	Nadan Dervoz	Senterpartiet bør ta et større eierskap til sentrum og være en bauta for nasjonal suverenitet i norsk politikk		Avvises
9	Nadan Dervoz	Vi prioriterer økonomisk måtehold og langsiktighet		Avvises
10	Vegard Tillerflaten	EØS-regelverkets kompleksitet bør ikke hindre tariffkrav		Avvises
11	Vegard Tillerflaten	Oppgradering av Rørosbanen - en investering i framtiden	Se resolusjon nummer D	
12	Melhus Senterparti	Kjernekraft	Se resolusjon nummer C	
13	Melhus Senterparti	Ukraina og Solidaritet		Oversendes fylkesstyret
14	Melhus Senterparti	EU-kameratene plastrer over de	Se resolusjon nummer E	

		underliggende problemene		
15	Melhus Senterparti	Økt stimuli til byggeaktivitet i Trøndelag og Norge		Oversendes fylkesstyret
16	Melhus Senterparti	Vi kan ikke lenger se på at villaksen forsvinner		Oversendes fylkesstyret
17	Melhus Senterparti	New Public Management (NPM) og foretaksmodellen koster mer enn de smaker	Se forslag til stortingsvalg program	Avvises
18	Melhus Senterparti	Økt grunnbemanning og redusert rapporteringsplikt i grunnskolen	Se resolusjon nummer E	
19	Melhus Senterparti	Få fart på dobbeltspor Støren - Trondheim - Stjørdal	Se resolusjon nummer D	
20	Melhus Senterparti	Prioritering av sikkerhet i samfunnsvurdering er for veistrekninger	Se resolusjon nummer D	
21	Senterkvinnene	Arbeidsklær og beskyttelsesutstyr for kvinner	Ny og redigert versjon videreføres	Prioriteres som resolusjon nummer F
22	Senterkvinnene	Matberedskap	Se resolusjon nummer A	

1. Ny samferdselspolitikk i Norge (Innsendt av Ørland, Indre Fosen, Åfjord og Osen Senterparti)

Norge har i årenes løp bygd ut de samferdselsprosjektene som har vært teknisk enklest, og lettest å finansiere. Nå står mer kompliserte prosjekt igjen, både med tanke på teknisk kompleksitet og finansiering. Dette kombinert med en voldsom kostnadsvekst gjør at Norge nå må tenke nytt for å kunne fortsette å bygge samferdselsinfrastruktur.

Vi må se til resten av verden, og åpne opp for nye måter for organisering og finansiering av samferdselsprosjekter. Dette krever ny politikk, og politisk vilje til nytenkning.

Trøndelag Senterparti foreslår følgende fire endringer som vil kunne legge grunnlaget for at flere nasjonale vei, tunnel og bruprosjekt enklere kan realiseres:

1. Trøndelag Senterparti vil jobbe for å gjøre det mulig å utvide bompengeneinnkrevningstiden i samferdselsprosjekt til 40 år, etter en risiko og sårbarhetsanalyse av hvert enkelt prosjekt.
2. Trøndelag Senterparti vil jobbe for å endre ferjeavløsningsordningen. En ny ordning må muliggjøre at man i samferdselsprosjekt må kunne benytte ferjeavløsningsordningen fullt ut, i tillegg til at man krever inn bompenger.
3. Trøndelag Senterparti vil jobbe for å endre reglene for refusjon av merverdiavgift. En ny ordning må muliggjøre at selskap som dannes for å bygge et vegprosjekt gis samme momsrefusjonsordning som stat, fylkeskommuner og kommuner har i dag
4. Trøndelag Senterparti vil arbeide for en utredning av muligheten for opprettelsen av statlig sikrings og garantifond som kan stille garantier for samferdselsprosjekt.

Forslag 1: Utvidet bompengeneinnkrevningstid

I Norge er bompengeneinnkrevningstiden i samferdselsprosjekt på inntil 20 år. Danmark har i dag regelverk som muliggjør bompengenedbetaling av samferdselsprosjekt over 40 år. I Norge er man skeptiske fordi en forlenget innkrevingsperiode vil føre til at en større del av pengene trafikantene betaler i bompenger vil gå til å dekke finanskostnader.

Denne skepsisen, og dagens praksis med innkreving i inntil 20 år kan medføre at prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme ikke lar seg finansiere. Dette aktualiserer en revurdering av dagens restriktive praksis.

Spesielt viktig er denne endringen når det kommer til samferdselsprosjekt som skal erstatte ferger. Selv om man må betale en stor andel finanskostnader for å kunne

realisere prosjektene, vil man allikevel etter 40 år kunne kjøre over ei nedbetalt bru uten å betale bompenger. Alternativet er evige ferjekostnader.

Forslag 2: Endring av ferjeavløsningsordningen.

I krevende økonomiske tider må staten åpne for nye måter å finansiere samferdselsprosjekter på. Spesielt prosjekter som ønskes realisert utenfor NTP og uten annen offentlig støtte, må gis bedre rammefaktorer.

Flere slike prosjekter er avhengige av å hente inn bompenger i tillegg til bruk av ferjeavløsningsmidler. I dagens praksis gjøres bompengene om til hovedfinansieringen, og ferjeavløsningsmidlene skal bare dekke opp et eventuelt finansieringsgap. Med denne innretningen stopper mange ferjeavløsningsprosjekter opp, og dagens ordning virker som en hemsko for samferdselsprosjekt langs hele kysten i Norge.

Denne praksisen må endres slik at man kan benytte ferjeavløsningsordningen fullt ut i tillegg til at man krever inn bompenger.

Forslag 3: Endring av regler for refusjon av merverdiavgift

Reglene for refusjon av merverdiavgift i samferdselsprosjekt er i dag slik at kun staten selv, en fylkeskommune eller en kommune kan få refundert merverdiavgift

For staten er refusjon av merverdiavgift kun rene budsjett- og regnskapstekniske teknikker uten betydning for faktiske kostnader. Dagens ordning favoriserer derfor offentlige byggherrer, og er til hinder for lokale initiativ som vil prøve mer effektive og mindre kostnadskrevende muligheter for å gjennomføre prosjekter. Det kan til og med tenkes at vegprosjekt som kan gjennomføres med privatøkonomisk lønnsomhet, men som stoppes av dagens praksis.

2. Ferge- og hurtigbåtilbudet på Trondheimsfjorden. (Innsendt av Ørland, Indre Fosen, Åfjord og Osen Senterparti).

De fire kommunene på Fosen (Osen, Åfjord, Indre Fosen og Ørland) er helt avhengig av et godt ferge- og hurtigbåtilbud på Trondheimsfjorden for å komme fram og tilbake fra regionhovedstaden Trondheim. Dette gjelder alt fra jobbpendling, næringstransport, helsereiser, skoleskyss til private reiser.

Fergestrekningene er vår fylkesveg og hurtigbåtilbudet er vårt buss-/togtilbud.

Trøndelag fylkeskommune skal sammen med AtB AS, legge fergeforbindelsene Flakk – Rørvik og Brekstad – Valset ut på nytt anbud med virkning fra 2029. Grunnet stram fylkeskommunal økonomi, vurderer nå fylkesdirektøren å redusere tilbudet i de to fergesambandene.

Trøndelag Senterparti ser veldig alvorlig på et eventuelt nedtrekk i fergetilbudene over Trondheimsfjorden. Det fergetilbudet som er der i dag, fungerer optimalt. Det er tilpasset alle de tjenestene som er opplista ovenfor. Gode, stabile, sjødyktige og ikke minst nesten utslippsfrie ferger trafikkerer sambandene Flakk – Rørvik og Brekstad – Valset i dag.

Trøndelag Senterparti mener dagens fergetilbud og fergestandard MÅ opprettholdes inn i ny anbudsrunde fra 2029.

Fosen er avhengige av tre hurtigbåtsamband, Trondheim - Hasselvika - Brekstad, Trondheim – Vanvikan og bygdebåtruta i Osen. Dagens tilbud i de tre sambandene er svært sårbart overfor vær, mannskapsmangel, tekniske problemer og sågar lavvann! Sambandet Trondheim – Vanvikan har hatt over 500 kanseleringer i 2024.

Trøndelag Senterparti ber om at Trøndelag fylkeskommune sammen med AtB og operatør av hurtigbåttilbudet, finner løsninger slik at vi får på plass et stabilt tilbud for innbyggere på Fosen.

Dette må endres slik at selskap som dannes for å bygge et vegprosjekt må få samme momsrefusjonsordning som stat, fylkeskommuner og kommuner har i dag.

Forslag 4: Opprettelsen av statlig sikrings og garantifond

I dag stoppes en rekke samferdselsprosjekt opp grunnet en voldsom kostnadsvekst og en svak økonomi i fylkeskommunene.

Ved å opprette, og finansiere, et statlig sikrings- og garantifond slipper fylkeskommunene å stille garantier for vegprosjektene slik praksis er i dag. Per i dag blir mange samferdselsprosjekt aldri noe av fordi fylkeskommunen ikke kan gi så store garantier som større prosjekter krever. Nasjonen Norge derimot har muskler til å gjøre dette.

3. FV30 (Innsendt av Røros, Holtålen og Midtre Gauldal Senterparti)

FV 30 er en av mange rasutsatte strekninger i fylket vårt, som samtidig har et betydelig trafikknivå og dårlig veistandard.

Denne veien er hovedferdselsåre for trafikk fra fylkesgrensa mot Innlandet og til Trondheim. FV 30 er ytterligere aktualisert som beredskapsvei, etter at Sverige ble med i NATO, da den er eneste vei sør for E14 som krysser grensen i Trøndelag.

Forbedring av veistandarden er av største viktighet for å beholde og utvikle næringslivet i vår region. Det bør her søkes å finne en finansieringsmodell som ikke belaster brukerne i like stor grad, som dagens bompengemodeller tilsier. Det må legges til at mulighetene for kollektivtransport i våre distrikter er begrenset.

En oppgradering av FV30 gir følgende effekter:

1. Forbedret trafiksikkerhet for bilister og myke trafikanter
2. Infrastruktur, en oppgradert vei er mer tilpasset dagens kjøretøy, effektiv transport, gir redundans ved stengt RV 3 og E6 samt beredskap i militær sammenheng
3. Redusert vedlikeholdskostnad, regelmessig oppgradering kan redusere kostnadene med framtidig vedlikehold.

4. Økonomi, oppgradert vei stimulerer utviklingen i nærings- og reiseliv samt bedrer livskvaliteten for fastboende og fritidsbeboere.
5. Miljø, bedre vei kan redusere drivstofforbruk og utslipp.

Finansieringsmodeller for veistrekninger med lav Ådt

I Trøndelag finner en mange veistrekninger som har behov for oppgradering av hensyn til utviklingen i hele fylket. Flere av disse strekningene har relativt lav Ådt. Med dagens finansieringsmodeller med bidrag fra bilistene i form av bompenger, medfører dette i praksis en uforholdsmessig høy kostnad for brukerne.

Vi ønsker en forbedret finansieringsmodell for offentlige veier med lav Ådt, der hensikten er en mer akseptabel økonomisk belastning for brukerne.

4. Resolusjon om innføring av trinnskatt på utbytte (Innsendt av Holtålen Senterparti)

Bakgrunn: For å sikre en mer rettferdig fordeling av inntekter og redusere økonomiske ulikheter, foreslås det å innføre en trinnskatt på utbytte. Dette vil bidra til å øke skatteinntektene fra de som mottar store utbytter, samtidig som det gir lettelse for mindre aksjonærer. Dette vil også være med å stimulere til at folk sparer mer i fond og aksjer da skatlegging av avkastning blir redusert. Dagens skattesats er på 37,8% ved utbytte/avkastning, og renteinntekter skattelegges med 22%. Ved å innføre trinnskatt på utbytte vil skattelette komme småsparere som folk flest til gode. Under følger forslag til hvordan dette kan gjøres.

Forslag: 1. Innføring av trinnskatt: o Det innføres en trinnskatt på utbytte med følgende satser pr år:

- 0-50 000 NOK: 22%
- 50 000-300 000 NOK: 30%
- Over 300 001 NOK: 37,8%

2. Skjermingsfradrag: o Skjermingsfradraget skal trekkes fra det totale utbyttet før trinnskatten beregnes. (Skjermingsfradraget beregnes som en risikofri avkastning på investert kapital, i henhold til gjeldende regler).

3. Implementering og overvåking: o Skatteetaten gis ansvar for implementering og overvåking av trinnskatten.

4. Evaluering: o En evaluering av trinnskatten gjennomføres etter tre år for å vurdere effekten på inntektsfordeling og skatteinntekter. Konklusjon: Innføringen av en trinnskatt på utbytte vil bidra til en mer rettferdig skattepolitikk og redusere økonomiske ulikheter. Det er viktig å sikre at implementeringen skjer på en måte som

er rettfærdig og effektiv, og at det gjennomføres en grundig evaluering for å vurdere effekten av tiltaket.

5. Resolusjon om fjerning av dokumentavgift ved boligkjøp i sentralitetsklasse 5 og 6. (Innsendt av Holtålen Senterparti)

Bakgrunn: For å stimulere til økt bosetning og økonomisk aktivitet i distriktene, foreslås det å fjerne dokumentavgiften ved førstegangs kjøp av primerbolig i sentraliseringsklasse 5 og 6. Dette tiltaket vil gjøre det mer økonomisk attraktivt å kjøpe bolig i disse områdene og bidra til å styrke lokalsamfunnene. Dette er også med på å redusere fraflytting.

Forslag:

1. Fjerning av dokumentavgift:

- Dokumentavgiften ved boligkjøp i sentraliseringsklasse 5 og 6 fjernes

2. Økonomiske insentiver:

- Fjerningen av dokumentavgiften skal bidra til å redusere kostnadene ved boligkjøp og dermed øke etterspørselen etter boliger i disse sonene.
- Tiltaket forventes å stimulere til økt bosetning og økonomisk aktivitet i distriktene.

3. Evaluering og overvåking:

- En evaluering av effekten av fjerningen av dokumentavgiften gjennomføres etter fem år for å vurdere tiltakets innvirkning på bosetning og økonomisk aktivitet i sentraliseringsklasse 5 og 6.
- Eventuelle justeringer av tiltaket vurderes basert på evalueringen.

6. Resolusjon om postombæring og samfunnsikkerhet (Innsendt av Lierne og Grong Senterparti)

“§ 17.Sikkerhet og beredskap

Tilbyder med leveringsplikt skal tilby posttjeneste med forsvarlig sikkerhet for brukerne i fred, krise og krig. Tilbyderen skal opprettholde nødvendig beredskap og viktige samfunnsaktører skal prioriteres ved behov.”

Tekst hentet fra “Lov om posttjenester”

Postutvalget mener at den stadig økende bevilgningen til Posten Norge må gå ned, etter mange år med nedgående brevmengde og synkende omsetting på brevpost. Posten skal gå med post, ikke med overskudd, men 1. januar 2016 ble brevpost under 50 gram konkurransutsatt, dermed ble det slik at andre aktører skummer fløten ved å kun tilby levering av brevpost i sentrale strøk, der det er flere brev og postkasser for bl.a. reklame, og dermed blir det mer lønnsomt å drive sin virksomhet. Posten derimot har leveringsplikt, som sier at man skal ha postombæring i hele Norge, derfor går lønnsomheten ned, men viktigheten for samfunnet og innbyggere går opp. Skal Posten Norge dekke inn underskudd, bør det sees på om man kan omgå EU-direktivet som har åpnet opp for å konkurransesette brevpost.

Postutvalget mener at Norge skal ha et nasjonalt postnett som ivaretar beredskapen, vi mener postvalget bommer i sin analyse når de konkluderer med at brevpost fra ett hentepunkt imøtekommer dette, og ivaretar beredskapen på god nok måte. Det går an å trekke fram prosjektet "På dørterskelen" som en ny måte å bruke posten på, sikkerhetsmessig. I prosjektet ble noen pilotkommuner valgt ut, der postbudet skulle yte ekstra tjenester utover postombæring. Herunder hjemmebesøk, bemidling av informasjon fra kommunen og andre små tjenester til de som trengte det. De som har rapportert fra prosjektet er meget fornøyd, og mener det kan være en god måte å bruke Posten Norge, og deres nettverk, som en samfunnsaktør. Det prosjektet ønsker ikke postutvalgets rapport at det skal være en statsfinansiert ordning og velger bort denne tjenesten, selv om rapporten etter prosjektet mener det er en samfunnsøkonomisk klok måte å drive tjenester på. Her kan staten avlaste kommuneøkonomien gjennom liten ressursbruk.

Vi mener Stortinget ikke skal vedta konklusjonen til Postutvalget, men heller beholde dagens postombæringssystem på grunn av beredskap og sikkerhet. "På dørterskelen" bør innføres i hele Norge, for sikkerheten til dagens eldre. Videre anbefaler vi Stortinget å vedta at EU-direktivet om konkurransesetting av brevpost bør skrotes. For trygghet, for samfunnslønnsomhet og for distriktsansvaret til staten.

7. Kjernekraft forsterker nasjonal kontroll på krafta (Innsendt av Nadan Dervoz)

Argument: En viktig del av energiomstillingen er å bevare naturen vår samtidig som vi reduserer klimaendringene. Kjernekraftverk har en lav miljøpåvirkning sammenlignet med fossile brensler, og de er langt mindre påtrengende enn store vindmølle- og solparker. Ved å inkludere kjernekraft i vår energimiks, kan vi redusere behovet for store naturinngrep og bevare vårt verdifulle landskap. I tillegg kan kjernekraft plasseres der nett allerede er tilstede, og spare naturen ytterligere. Kraftsituasjonen fremover er nå i en situasjon hvor vi står i fare for å miste nasjonal kontroll. Klimahensyn og utbygging av grønn industri gjør at Norge ifølge NVE står overfor kraftmangel fra 2027. Samtidig har vi økt overføringskapasiteten vår til Europa. Kontinentet vil ifølge tall fra NVE ha et økt kraftforbruk på hele 643 TWh fram til 2040. Vårt årlige overskudd er 15TWh. Kablene som kobler oss til Europa har i dag evne til å

ta unna både det og all mulig fremtidig oppgradering av vannkraft (23TWh maksimalt). Dette fra NVEs tall.

Dette garanterer oss evige europeiske kraftpriser, tross NVEs forsikringer om at de kun ville stige 2-3 øre. Skal vi klare å omstille samfunnet kan vi ikke låse oss til et fåtall energikilder som sol og vind. Kjernekraft er kilden med suverent lavest utslipp av CO2 per produserte TWh, kanskje med unntak av geotermisk varme. Vi befinner oss i en tid med økende behov for stabil kraftforsyning. Løsningene foreslått for oss til nå er langt fra tilstrekkelige til å løse problemet og kommer med en rekke negative alternativkostnader. Kjernekraft har historisk vært den kraftformen med lavest risiko for skade på miljø og mennesker, med en skaderate på 0.03 døde per 1000TWh, kontra 0.04 for vindkraft og 1.3 for vannkraft. Moderne kjernekraftverk er enda sikrere. Med strenge sikkerhetsprotokoller har risikoen for ulykker blitt minimal og konsekvensene av en eventuell ulykke har blitt minimert til tilnærmet ubetydelige nivåer gjennom passive sikringssystemer. Norge har tilgang til geologiske formasjoner som er ideelle for lagring av radioaktivt avfall, noe som gjør bekymringene om avfallshåndtering mindre relevant. Norge har allerede forpliktet seg til å bygge et deponi for radioaktivt avfall. Kostnaden for det er noe bedriftene sier de kan bære selv, og den konkrete løsningen er allerede utbygget i Sverige og Finland. Avfallet er ifølge beregningene trygt begravet i fjellet minst igjennom de neste 4 istider (100 000 år).

Resolusjonsforslag: "Trøndelag Senterparti er positive til etablering av kjernekraft som en nødvendig del av den norske energimiksen.

8. Senterpartiet bør ta et større eierskap til sentrum og være en bauta for nasjonal suverenitet i norsk politikk (Innsendt av Nadan Dervoz)

Argument:

Etter Arbeiderpartiets dolkestøt så kort tid før valget bør vi som parti tenke oss om to ganger før vi forplikter oss til å gå til valg på et Senterparti/Arbeiderparti-basert samarbeid.

Dersom dette spørsmålet om regjeringssamarbeid holdes åpent, fram til et valgresultat foreligger, står Senterpartiet i en svært god forhandlingsposisjon dersom vi skulle havne på vippen etter valget. Da kan muligheten til å gå inn i samarbeid med en annen part være et kraftig og reelt ris bak speilet i en forhandlingssituasjon.

Derfor bør ikke Senterpartiet eller Senterpartiets sentrale ledelse allerede nå garantere for et samarbeid med den ene eller den andre parten.

Velgerne må kunne stole på at en stemme til Senterpartiet er en stemme på Senterpartipolitikk og ikke samtidig en halv stemme til mer EU-flørt gjennom Arbeiderpartiet. Historisk er Senterpartiet et verdikonservativt parti men samtidig basert på egalitære norske prinsipper, trygghet, og måtehold. Nasjonal suverenitet, folkestyre og egenart har vært en rød tråd fra Bondepartiets dager fram til nå.

I dagens polariserte politiske landskap ligger det politiske sentrum åpent for at Senterpartiet skal ta sin rettmessige posisjon som Norges viktigste reelle sentrumsparti. Der rød-siden har sosialismen som grunnlag og blåsiden har liberalisme og kapitalisme som grunnlag, står vi som en bauta for tradisjon, suverenitet, fellesskap, og demokrati nedenifra. Et parti som er åpen for å forhandle med alle for å få gjennomført mest mulig Senterpartipolitikk. Vi er politiske realister hvor vi søker gjennomslag der det er mulig. Et sterkt samfunn og et sterkt nasjonalt fellesskap fordrer felles verdier, mål, og fravær av polarisering. Vi kan og skal være polariseringens motgift, som ikke spiller på fiendebilder i retorikken, men som er en prinsippfast og rettferdig brobygger på tvers. Denne er å finne i det verdikonservative og grønne sentrum.

Resolusjonsforslag:

“Trøndelag Senterparti ønsker ikke at Senterpartiet på forhånd skal knytte seg til et regjeringssamarbeid før valget. Vi er garantisten for folkestyre og nasjonal suverenitet, og vil løfte sentrum og suverenitetsprinsippet”

9. Vi prioriterer økonomisk måtehold og langsiktighet (Innsendt av Nadan Dervoz)

Argument: Trøndelags største bykommune gikk i 2023 på et budsjettunderskudd på 137 millioner kroner. Og nasjonalt er det generelt sett mange prosjekter i samferdsel og infrastruktur som har gått svært langt over budsjett. Dette er fellesskapets midler det offentlige må forvalte på en strengere måte. I årene fremover får Norge endret økonomisk situasjon, med sannsynlighet for lavere inntekter fra petroleumssektoren og sterkt økende velferdsutgifter. For å opprettholde et jevnt og best mulig tjenestetilbud, for flest mulig, over tid, vil det være vesentlig å strengere prioritere midler.

Prioritering er også noe som man fra politisk hold har hatt en vegring for i Norge, noe som må endres for å møte endrede økonomiske tider. Det er også viktig å få med seg at såkalt «sløseripopulisme» har skutt fart den siste perioden, der bekymrede innbyggere ser med gru på offentlig sløsing med fellesskapets midler. Flere og flere er bekymret for om man fra politisk hold og forvaltningen virkelig vurderer økonomiske midler riktig og om man snur på krona, eller om man populistisk sagt «kaster penger» etter tjenesteområder og formål.

På et mer nasjonalt plan gir dette utslag i høyere inflasjon, noe som gjør alle oss relativt fattigere. Norge begynner allerede nå å få en eldrebølge som vil øke i tiårene framover. Færre og færre vil være i produktivt arbeid, og velferdsutgiftene vil øke og øke proporsjonalt. Nå står vi igjen med stat, fylker, og kommuner som har vent seg til å bruke altfor mye penger. Generasjonskontrakten med de kommende generasjonene er viktig: vi må sette tæring etter næring, og ikke bruke opp det økonomiske handlingsrommet for de som kommer etter oss.

Trøndelag Senterpart vil: Jobbe aktivt for økonomisk bærekraft og langsiktighet, prioritere geografisk og økonomisk utjevning – i henhold til Senterpartiets nasjonale samt lokale prinsipper. Økonomisk bærekraft må i større grad inn som en målsetning

10. EØS-regelverkets kompleksitet bør ikke hindre tariffkrav (Innsendt av Vegard Tillerflaten)

Det er bekymringsfullt å se at EØS-regelverket skaper frykt blant lokalpolitikere, som i tilfellet med Trøndelag fylkesting. Et vedtak om å kreve tariffavtale i anbud ble trukket tilbake på grunn av frykt for bøter og søksmål. Dette viser hvor komplisert regelverket er, og hvordan det kan hindre politikere i å ta beslutninger som beskytter arbeidsfolk.

19. desember 2019 ble det sendt et spørsmål til daværende Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie, fra Per Olaf Lundteigen. Svaret er langt, men tydelig.

Arbeidsminister Anniken Hauglie har nå klargjort at oppdragsgivere kan stille krav om tariffavtale uten å bryte med EØS-regelverket. Man kan trygt kreve at lønns- og arbeidsvilkår følger gjeldende tariffavtale uten å risikere bøter eller søksmål fra EØS. Dette er en viktig avklaring som burde gi politikere tryggheten til å stille slike krav og bekjempe sosial dumping effektivt.

I Trøndelag har Senterpartiet fått kritikk for å være feige i møte med EØS-avtalen. Etter å ha byttet til borgerlig side, støtter de ikke lenger veiarbeidernes krav om tariffavtale i anbudene for veivedlikehold. Dette til tross for at EU-kommisjonen har bekreftet at det er fullt lovlig å kreve tariffavtaler ved offentlige anbud, så lenge alle tilbydere har mulighet til å inngå en slik avtale.

I den konkrete saken fra fylkestinget i juni 2024, Mandat for driftskontrakter veg 2025 - 5002 Hitra, 5005 Røros og 5007 Stjørdal, ble det argumentert om det er sjekket ut med de forskjellige ministeriene i Arbeiderpartiet om et slikt krav om tariffavtale er greit.

Nå viser jo svaret fra daværende minister Hauglie at det ikke er noe i veien for å stille krav om tariffavtale i offentlige anbud.

Trøndelag Senterparti er for et godt organisert arbeidsliv, både for arbeidstaker og arbeidsgiver. Vi vil ved neste korsvei stille krav der det er naturlig om tariffavtale i offentlige anbud.

11. av Rørosbanen – en investering i fremtiden (Innsendt av Vegard Tillerflaten)

Rørosbanen, den historiske jernbanen som slynger seg gjennom Norges vakre landskap, har lenge vært en viktig transportåre for både gods og passasjerer. Med sin rike historie og kulturelle betydning er det nå på tide at denne viktige forbindelsen oppgraderes for å møte dagens og fremtidens behov.

En oppgradering av Rørosbanen vil ikke bare forbedre reiseopplevelsen for passasjerene, men også bidra til å styrke Norges beredskap. I en tid med økende klimautfordringer og uforutsigbare værforhold er det avgjørende at vi har robuste og pålitelige transportårer. En moderne og elektrifisert Rørosbane vil sikre at vi har et alternativ til veitransport i tilfelle veiene blir ufremkommelige på grunn av ekstremvær eller andre nødsituasjoner.

Videre vil en oppgradering av infrastrukturen langs Rørosbanen gjøre det mulig å øke hastigheten og frekvensen på togene. Dette vil gi kortere reisetid og gjøre det enklere å pendle mellom de større byene og de mindre, mer avsidesliggende stedene. En forbedret og elektrifisert Rørosbane vil styrke det lokale næringslivet ved å gjøre det lettere å frakte varer og produkter, noe som vil føre til økt økonomisk aktivitet og vekst i regionen.

Det er også viktig å nevne at en oppgradering av Rørosbanen vil bidra til å bevare og fremme regionens kulturelle arv. Ved å investere i moderne teknologi og samtidig bevare den historiske sjarmen, kan Rørosbanen bli et enda større trekkplaster for turister fra både inn- og utland. Dette vil gi et løft til turistnæringen og bidra til å sikre at denne unike jernbanestrekningen forblir en viktig del av Norges kulturarv.

I en tid hvor klimautfordringene krever at vi tenker nytt og grønt, er det ingen tvil om at en oppgradering og elektrifisering av Rørosbanen er en nødvendig og fremtidsrettet investering. La oss ta grep nå og sikre at denne stolte jernbanen får den oppgraderingen den fortjener – for passasjerene, for miljøet og for fremtiden.

12. Kjernekraft (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: En viktig del av energiomstillingen er å bevare naturen vår samtidig som vi reduserer klimaendringene. Kjernekraftverk har en lav miljøpåvirkning sammenlignet med fossile brensler, og krever langt mindre naturinngrep enn store vind- og solkraftverk. Ved å inkludere kjernekraft i vår energimiks, kan vi redusere behovet for store naturinngrep og bevare vårt verdifulle landskap. I tillegg kan kjernekraft plasseres der nett allerede er utbygd, og spare natur og kostnader ytterligere. Kraftsituasjonen fremover er nå i en situasjon hvor vi står i fare for å miste nasjonal kontroll. Klimahensyn og utbygging av grønn industri gjør at Norge ifølge NVE står overfor kraftmangel fra 2027.

Samtidig har vi økt overføringskapasiteten vår til Europa. Europa vil ifølge tall fra NVE ha et økt kraftforbruk på hele 643 TWh fram til 2040. Vårt årlige overskudd er 15TWh. Kablene som kobler oss til Europa har i dag evne til å ta unna både det og all mulig fremtidig oppgradering av vannkraft (23TWh max) ihht. NVEs tall. Dette garanterer oss evige europeiske kraftpriser (tross NVEs påstand om 2-3 øre prisøkning). Klimatilpasningene vi er i gang med gjør vi for å redusere vårt CO2 utslipp. Skal vi klare å omstille samfunnet kan vi ikke låse oss til et fåtall ustabile energikilder som sol og vind. Alternativet kjernekraft er kilden med suverent lavest utslipp av CO2 per produsert TWh, kun slått av geotermisk varme på Island). Vi befinner oss i en tid med økende behov for stabil kraftforsyning. Løsningene foreslått for oss til nå er langt fra tilstrekkelige til å dekke behovet og kommer med store negative konsekvenser.

Kjernekraft har historisk vært den kraftformen med lavest risiko for skade på miljø og mennesker, med et snitt på 0.03 døde per 1000TWh produsert, kontra 0.04 for vindkraft og 1.3 for vannkraft. Moderne kjernekraftverk er enda sikrere. Med avansert teknologi, passive sikringssystemer og strenge sikkerhetsprotokoller har risikoen for ulykker blitt minimal og konsekvensene av en eventuell ulykke blitt minimert til nærmest ubetydelige nivåer. Norge har allerede mye av kompetansen som kreves for å etablere kjernekraft, bl.a. fra olje- og gassnæringen, samt flere norske forskningsmiljøer som har jobbet med temaet i flere tiår. Norge har også tilgang til geologiske formasjoner som er ideelle for lagring av radioaktivt avfall, noe som gjør bekymringene om avfallshåndtering mindre relevant. Her har Norge forøvrig allerede forpliktet seg til å bygge et deponi for radioaktivt avfall. Kostnaden er noe bedriftene sier de kan bære selv, og den konkrete løsningen er allerede utbygget i Sverige og Finland.

Avfallet er ifølge beregningene trygt begravet i fjellet minst gjennom de neste 4 istider (100 000 år). Og, på toppen av det hele, aktuelle bedrifter som ønsker å bygge kjernekraft i Norge har eksplisitt uttalt at de ikke ønsker subsidier.

Resolusjonsforslag: “Trøndelag Senterparti er positive til etablering av kjernekraft som en nødvendig del av den Norske energimiksen.”

13. Ukraina og solidaritet (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: Vi står i en sjebnetid. Ukrainas soldater slåss en blodig kamp der de ofrer både liv og lemmer. Først og fremst for sitt eget land og folks frihet, men deres kamp er også for oss. Ukrainernes kamp er det eneste som hindrer grufullhetene fra å spre seg videre utover Europa. Gitt Trump sin tilnærming til Grønland er det ikke utenkelig at det neste stykket land Putin setter sitt griske blikk på er Svalbard.

Da er det norske gutter og jenter som må blø. Denne realitetsorienteringen må vi som nåværende og potensielt framtidige folkevalgte ta inn over oss. Gitt denne realiteten bør det være helt åpenbart at vi er tjent med å støtte Ukraina med det vi kan. På lengre sikt kan det være vi som er avhengig av Ukrainas hjelp. Økt støtte til Ukraina i dag kan være den beste investeringen vi gjør i vår egen framtidige sikkerhet. Ukraina skal også gjenbygges, både militært og sivilt. Da er det naturlig å tenke seg at Ukraina vil spørre sine nærmeste først når de trenger råvarer, ekspertise og forsvarsutstyr. Norges industri har mye å tilby innen alle disse feltene.

Resolusjonsforslag: “Trøndelag Senterparti mener støtten til Ukraina snarest bør økes betraktelig.

14. EU-kameratene plastrer over de underliggende problemene (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: Etter Senterpartiets utreden fra regjering har Arbeiderpartiet sluppet sine “kraftfulle” energigrep. Disse er verken tilstrekkelige eller adresserer de underliggende problemene. Pakken gir fastprisavtaler til husholdningene, men ikke industrien. Slik hopper de bukk over det faktum at befolkningen ikke bare betaler for dyr strøm gjennom

strømregningen. Vi betaler det også gjennom dyrere varer, tap av konkurransekraft og potensielt store tap av arbeidsplasser når industrien etterhvert flagger ut.

Arbeiderpartiet vil heller ikke garantere at det ikke skal bygges ut mye mer nett som skal betales over nettleien. Da kan moms fritaket på nettleie fort bli oppspist av økt nettleie for å betale for videre rassing av norsk uberørt natur. Dette går fort når nett skal bygges ut til distribuert vindkraftproduksjon i store deler av den vidstrakte norske fjellheimen. I sum betyr dette at EU-kameratens tiltak i beste fall kan sees på som et Donald-plaster på en stor gapende pulsåreblødning som tapper oss for både personlig økonomisk trygghet og storsamfundets framtidige næringsutvikling.

Her bør Senterpartiet komme med et tydelig og kraftig alternativ, som faktisk tar tak i de underliggende problemene.

Resolusjonsforslag: "Trøndelag Senterparti ønsker at framtidig strømbygging skal avgjøres av åpen konkurranse mellom produsenter og produksjonsformer, med tydelige krav om minimal bruk av naturareal, beitemark og matjord. Fordyrende mellomledd som f.eks. Northpool og strømspekulanter bør gis minimal innflytelse på innenlands prissetting, eller fjernes helt fra det norske strømsystemet. Den totale overføringskapasiteten til utlandet må begrenses til Norges utvekslingsbehov.

15. Økt stimuli til byggeaktivitet i Trøndelag og Norge (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: Økte renter, økte levekostnader, og regionsvis meget høye energikostnader gjør at byggeaktiviteten i Norge og Trøndelag er meget lav. Nyboligmarkedet i Norge sliter, og det rapporteres om den laveste byggeaktivitet siden 1946. Den lave boligbyggingen vil ramme alle som trenger bolig fremover. Salget av nye boliger endte på 14.644 enheter, som er 11 prosent over 2023, men fortsatt 50 prosent under registrert boligbehov. Underdekningen er stor, og det vil ta tid å snu utviklingen og få boligproduksjonen opp på et nivå som dekker boligbehovet. I tillegg øker boligprisene, 6,6% i 2024, og de totale kostnadene med å bygge nye boliger nå er høyere enn det boligkjøperne kan betale for.

Det er satt i gang gode tiltak som å senke egenkapitalkravet og en forsøksordning med startlånet, men dette er ikke nok. Byggeteknisk kompetanse forflater nå sine fagområder og det trengs økt statlig innsats for å bevare kompetanse, skape et mer dynamisk boligmarked og fortsatt bidra til at den norske modellen med ei sterk eierlinje består. Da må statlig innsats økes ytterligere gjennom forenklet byråkrati og statens boligverktøy Husbanken. Følgende tiltak foreslås:

1. Gjennomgang av plan og bygningsloven som forenkler plan- og byggesaker, som igjen effektiviserer saksbehandling. Målet er å fatte vedtak raskere, og ikke stille fordyrende krav som øker byggekostnadene for nye boligprosjekter. Det må legges krav om økt tverrfaglig samhandling mellom plan og byggesak slik at det blir lettere å skape økt samsvar mellom intensjonen i planbeskrivelsen, plankartet, bestemmelsene og illustrasjonene.

Tiltak: Gjennomgang av plan og bygningsloven som forenkler plan- og byggesaker, som igjen effektiviserer saksbehandling

2. Kommune-Norge bruker i dag store ressurser på kjøpte tjenester innenfor barnevern og institusjonsopphold. De månedlige kostnadene til kommunale botiltak er cirka-beregnet til mellom 16.000 og 32.500 kroner. En institusjonsplass koster til sammenligning 400.000 kroner, hvorav kommunen betaler en egenandel på 175.000 kroner. Barn og ungdom sendes ut av kommunen for å få omsorg og bistand, noe som heller kunne vært gitt lokalt. Om kan oppretter stimulansemidler som gjør at barn og unge fortsatt kan bo i kommunen er dette positivt både får den enkelte, men også for pårørende og lokalt tjenesteapparat. Dette vil skape normalitet, lokal inkludering, redusert utenforskap og mer ro for den enkelte.

Tiltak: Husbanken tilføres ramme for tilskudd til kommunale botiltak for barn og unge. Utmålingen skal ligge på samme nivå som investeringstilskuddsordningen som i dag forvaltes av Husbanken.

3. I flere år har tilskudd til utleieboliger vært fraværende som en ordning for kommunene. Kommunene rapporterer nå at de ikke mestrer å bistå ved mest vanskeligstilte i boligmarkedet. Dette er det flere grunner til, men økt flyktningebosetting er den største årsaken. Dette går bl.a. ut over innbyggere i kommunen med rus og psykisk uhelse, økonomisk vanskeligstilte, og andre grupper. Tilskudd til utleieboliger bør gjeninnføres som et stimulansemiddel som vil gjøre at alle innbyggere i en kommune kan bo trygt og godt, med en tilfredsstillende bokvalitet.

Tiltak: Tilskudd til utleieboliger gjeninnføres. Husbanken forvalter midlene som tidligere, og det utarbeides en ny utmålingsgrad som er tilpasset hver enkelt kommunes boligmarked og byggekostnader.

4. Nesten alle landets kommuner omstiller seg nå for å møte en økende aldrende befolkning. Kommunene utvikler sine tjenester, men rapporterer at de mangler boliger for eldre der det gis tjenester på et lavere og mer egnet nivå enn i omsorgsboliger. Modellen «Trygghetsboliger» har i flere år vært diskutert, men ikke iverksatt. Kommunene trenger flere boligtyper raskt om de skal mestre å utvikle gode tjenester til sine innbyggere. Modellen «Trygghetsbolig» er en mellomting mellom en utleiebolig og en omsorgsbolig. Dette er en universelt utformet bolig med fellesskap og trygghetsvert. Det er ikke krav om vedtak om tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, men en bolig for de som i dag sitter og er utrygg i egen uegnet bolig, og som vil tjene på fellesskap, personell til stede og slippe byrden med uegnet bolig inn i alderdommen.

Tiltak: Husbanken tilføres ramme for tilskudd til trygghetsboliger. Utmålingen skal være i en størrelsesorden som gjør at fraværet av mva-kompensasjon kompenseres. Da skal utmålingen ligge på minst 35% av prosjektkostnadene.

5. Allerede i januar 2025 har Husbanken flere lånesøknader til allmenne boliger inne, enn hva virksomheten har fått rammer til. Dvs. at det ikke er midler til byggeprosjekter før det evt. kommer noe i RNB. For å holde oppe byggeaktiviteten og etterkomme boligbehovet bør rammene til Husbanken økes, særlig i nedgangstider. I tillegg skal det legges vekt på boliger med livsløpsstandard, da Norges befolkning blir eldre i årene som kommer.

Tiltak: Det utarbeides en modell slik at Husbanken til enhver tid har tilgang til utlånsmidler til byggenæringen. Modellen skal hensynta boligmarkedet og byggenæringens gjennomføringsevne med lån fra private banker. Modellen skal være et stimulansemiddel i nedgangstider slik at boligbyggingen opprettholdes i alle landets kommuner.

6. Mange av boligene i Norge er bygd mellom 1950 og 1980. Kravene til bolig den gang var noe annet enn den gang, særs når det gjelder universell utforming. Med en aldrende befolkning er det mange boliger som ikke er egnet pga. manglende livsløpsstandard. Forskning viser at 30% av hjemmebaserte tjenester gir pga. uegnet bolig. Om innbyggere tilpasser sine boliger vil kommunen kunne fordele sine tjenester på en annen måte enn i dag, og behovet for tjenester utsettes. Å gjøre tiltak i egen bolig er i dag ressurskrevende, derfor er det smart av staten å prioritere stimulansemidler som gjør at tilpasningstiltak iverksettes. Men da trengs det økt kunnskap blant befolkningen, særs gjennom råd og veiledning. Det var utsøkbare midler for kommunene tidligere, med disse fjernet Solberg-regjeringen fra 2020.

Tiltak: Tilskudd til tilpasning av bolig gjeninnføres. Midlene skal forvaltes av Husbanken og kommunene må søke og rapportere på bruken. Rammeoverføringene økes (og merkes) til kommunene slik at kommunene kan gi innbyggere råd og veiledning om egnet bolig for en god alderdom.

7. I flere år har ordningen tilvisningsavtale eksistert, men ikke fått ønsket effekt. En tilvisningsavtale er en utleieavtale mellom kommune og utbygger der kommunen kan få tilgang til inntil 40% av utleieenheterne. En tilvisningsbolig vil være en egnet bolig for eldre som ønsker å gå fra eie til leie. Denne ordningen har kun fungert i by eller større tettsteder, og ikke i distrikt. Grunnen til dette er at det er like dyrt å bygge boliger i distrikt som i by. Men boligmarkedene er totalt forskjellige. Om man ønsker økt bygge/utleieaktivitet i distriktene må ordningen videreutvikles. Dette kan gjøres ved å differensiere ordningen etter boligmarkedet.

Tiltak: Modellen tilvisningsavtale gjennomgås for å se på muligheten for økt boligtilstrømming i distriktene. Det vurderes om det skal innføres et distriktstilskudd innenfor tilvisningsavtaleordningen som vi gi flere egnede utleieboliger både i by og distrikt.

Resolusjonsforslag:

Trøndelag Senterparti ønsker å øke stimuleringen av byggeaktivitet gjennom følgende tiltak:

1. Gjennomgang av plan- og bygningsloven for å forenkle plan- og byggesaker, med mål om å effektivisere saksbehandling.

2. Husbanken tilføres ramme for tilskudd til kommunale botiltak for barn og unge på samme nivå som dagens investeringstilskuddsordning, forvaltet av Husbanken.

3. Tilskudd til utleieboliger gjeninnføres under Husbankens forvaltning og det utarbeides en ny utmålingsgrad som er tilpasset hver enkelt kommune.

4. Husbanken tilføres en ramme for tilskudd til trygghetsboliger. Utmålingen skal ligge på minst 35% av prosjektkostnadene etter kompensasjon av fraværet av mva-kompensasjon.

5. Det utarbeides et stimulansemiddel der Husbanken til enhver tid har tilgang til utlånsmidler til byggenæringen for å opprettholde boligbyggingen landet rundt i nedgangstider. Modellen skal hensynta næringens gjennomføringsevne med lån fra private banker.

6. Tilskudd til kommunene, med rapporteringsplikt, for tilpasning av bolig for en god alderdom, gjeninnføres under Husbankens forvaltning.

7. Vurdere om tilvisningsavtaler kan brukes til å stimulere til økt boligtilstrømming i distriktene og vurdere innføring av et distriktstilskudd til utleieboliger, i by og distrikt, innenfor ordningen.

16. Vi kan ikke lenger se på at villaksen forsvinner (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argument: Villaksens eksistens er kraftig trua, aldri før er det fiska så lite laks som nå. Langs hele kysten er grunnen den samme, laksen kommer ikke tilbake fra havet. Årsakene er sammensatte, men noen faktorer peker seg spesielt ut. Vitenskapelig råd for laksefiske (VRL), som er Miljødirektoratets faglige råd for villaks, skriver i sin "Statusrapport for norske laksebestander i 2024": "Lakselus fra oppdrettsanlegg er den største menneskeskapte trusselen mot norsk laks, og i tillegg kommer rømt oppdrettslaks og infeksjoner knyttet til fiskeoppdrett (figur 4 og 5). Antallet laksebestander som vurderes som kritisk truet på grunn av lakselus har økt de senere årene. Mengden rømt oppdrettslaks observert i norske vassdrag er redusert over tid, men genetiske endringer på grunn av innkryssing av rømt oppdrettslaks er påvist eller indikert i et stort antall laksebestander." Lakseinnsiget i 2024 var det nest laveste som noen gang er registrert etter 1980. Og nedgangen er særlig stor på Vestlandet og i Midt-Norge. Som et akutt krisegrep stengte Miljødirektoratet 33 elver for laksefiske i fjor. Alle de store Trønderske elvene var omfatta av dette, noen fikk riktignok etter hvert åpne men med et svært begrensa fiske.

I tillegg til at rekreasjon og naturopplevelser knytta til fiske forsvinner, gir dette også store negative virkninger for næringsaktivitet knytta til laksefiske. En rapport fra NMBU beregna eksempelvis omsetninga av laksefiske i Gaula til om lag 130 millioner i 2023. Havbrukssnæringa har enorm betydning for sysselsetting og verdiskapning, både langs kysten, men også for landet som helhet. Det kan imidlertid ikke rettferdiggjøre at lus, annet utslipp og genetisk foringelse pga rømt oppdrettslaks i elvene, fører til at hele villaksstammene kollapse. Adresseavisen skriver på lederplass fredag 31. januar i år: "Vi kan ikke se på at villaksen forsvinner. Oppdrettsnæringa og politikere må ta mye mer ansvar for å redde villaksen." I Canada har provinsen British Columbia bestemt at det ikke tillates oppdrett i åpne merder fra sommeren 2029. Også der handler det bla om lakselus. I Norge prøves det løsninger med lukka merder flere steder.

Firmaet Akvafuture AS, med hovedkontor i Brønnøysund, har gode erfaringer med slike løsninger. I Senterpartiets gjeldende prinsippprogram heter det om havbrukssnæringa: "Reglene for næringa må bygge på nulltoleranse for rømming og spredning av sykdommer fra merdene og tiltakene mot disse problemene må styrkes".

Senterpartiet i Trøndelag mener vi nå er kommet dit at det må settes en datofrist for når alt oppdrett langs kysten skal skje i lukka merder. Av hensyn til den svært viktige

oppdrettsnæringa må staten spille en aktiv rolle i å utvikle nye framtidsetta og lønnsomme løsninger. Og av hensyn til villaksen må datofristen komme raskt.

Resolusjonsforslag: “Senterpartiet i Trøndelag mener vi nå er kommet dit at det må settes en datofrist for når alt oppdrett langs kysten skal skje i lukka merder.

Av hensyn til den svært viktige oppdrettsnæringa må staten spille en aktiv rolle i å utvikle nye framtidsetta og lønnsomme løsninger. Og av hensyn til villaksen må datofristen komme raskt.

17. New Public Management(NPM) og foretaksmodellen koster mer enn de smaker (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argument: I norsk forvaltning har man over lang tid forsøkt å effektivisere offentlig styring ved å skape kunstige markeder der det ikke er naturlig grobunn for det. Derfor bør NPM og foretaksmodellen avskaffes. Der det ikke eksisterer naturlige forutsetninger for et åpent marked, vil forsøk på å innføre et slikt marked være fordyrende i alle ledd og samtidig fjerne mulighetene for demokratisk styring. Eksempel på dette er kraftpriser som tar av på en børs som gir økte strømpriser, blant annet på grunn av fordyrende mellomledd. Foretaksmodellen innen helse har i Trøndelag ført til at man har brent av 8000 årsverk på en IT-plattform. Helse Midt-Norge har økt fra 30 til 90 byråkrater siden oppstarten. Halvparten av disse hever millionlønn. Styring basert på NPM fører til at fokuset flyttes til målbare resultater framfor de kvalitative resultatene som faktisk utgjør samfunnsoppdraget. Dette fører til store kostnader brukt på å forsøke å måle og styre etter målbare kvantitative resultater, der disse ofte har liten eller ingen sammenheng med den faktiske kvaliteten på tjenesteytelsene. Når bonusordninger og andre insentiver defineres av disse mer eller mindre relevante målepunktene fører dette til at ledere og ansatte endrer sin adferd i en retning som ikke ganger samfunnsoppdragets egentlige hensikt.

Et annet uheldig aspekt ved NPM som styringsform er den såkalte internfaktureringen. Her kan man finne mange eksempler på underlige utslag. For eksempel i Forsvaret der enkeltavdelinger må betale leie til Forsvarsbygg for all bruk av bygningsmasser. På Værnes garnison ble det for få år siden brukt et ukjent beløp på å betale en entreprenør for å grave opp og fjerne en gammel betongbunker som ble etablert av tyskerne under krigen. Dette var i praksis et hull i bakken som av og til ble brukt som gassbu av de lokale avdelingene. Denne betongklossen under bakken hadde null kostnader til vedlikehold. Men, den var registrert som en bygning av Forsvarsbygg, som derfor avkrevde leie for at avdelingene skulle kunne bruke den. Det var naturlig nok ingen interessert i å bruke budsjettmidler på og den ble derfor bestemt demolert ihht. Forsvarsbyggs rutiner.

Andre eksempler er det mange av. F.eks. soldater som får redusert effekten av skyteutdanningen da de ikke får bruke tilgjengelig varmebu på skytebanen pga. leiekostnad. Drammen HV-område som måtte betale en kostbar leiepris for å bruke et hus soldatene selv har bygget på dugnad etter at Forsvarsbygg overtok. Dette huset er nå solgt ut av Forsvaret. Disse konsekvensene koster i sum samfunnet milliarder og har gitt uante konsekvenser på kvaliteten på bla. tjenesteytelser og forsvarsevne.

Resolusjon: “Trøndelag Senterparti ønsker en plan for hvordan innslaget av styringsprinsippene fra New Public Management kan reduseres eller fjernes fra norsk offentlig forvaltning

18. Økt grunnbemanning og redusert rapporteringsplikt i grunnskolen (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: I Trondheim kommune er det for tiden full ansettelsesstopp, dette til tross for at det er for få hender i grunnskolen. Mange skoler driver med negative budsjetter da kommuneøkonomien ikke strekker til. I tillegg sliter flere skoler med små budsjetter som følge av vekslende politiske prioriteringer. Et statlig øremerket tilskudd vil ikke kunne omprioriteres til andre formål, som f.eks ombygging av Munkegata til Trondheims “Champs-Élysées”. Lærere må gjøre mange andre oppgaver. Rapporteringskrav og høyt trykk på standpunkttester tar mye tid vekk fra elevene. Til og med vasking må ofte gjøres av lærere da skolene ikke alltid vaskes daglig eller har råd til å ha faste vaskere ansatt. I tillegg til dette er lærere en av arbeidsgruppene som oftest utsettes for vold på arbeidsplassen. Dette totale trykket på lærerne fører til økt sykefravær og at flere slutter i læreryrket. Dette fører til en negativ spiral der trykket på de gjenværende lærerne øker ytterligere. Dette må snus!

Resolusjon: “Trøndelag Senterparti ønsker at staten skal gi øremerkede tilskudd og stille krav til økt grunnbemanning i grunnskolen. Lærere må få være lærere og ikke bruke store deler av tiden sin på rapportering og andre oppgaver som ikke innebærer å bruke tid på elevene

19. Få fart på dobbeltspor Støren–Trondheim - Stjørdal (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon: Med økende transportbehov og press på dagens jernbaneinfrastruktur er det et kritisk behov for å oppgradere linjen mellom Støren og Trondheim. Et dobbeltspor vil øke kapasiteten, forbedre punktligheten og bidra til en mer bærekraftig og sikker transportløsning for både passasjerer og gods. Trondheimsregionen er i tillegg en viktig region i beredskapssammenheng og for mottak av allierte styrker i en krigs-/krisesituasjon.

1. Viktigheten av prosjektet: Vi anerkjenner at etableringen av et dobbeltspor mellom Støren, Trondheim og Stjørdal er avgjørende for å møte fremtidens krav til kollektivtransport og godstransport. Dette tiltaket vil gi økt kapasitet, redusere forsinkelser og styrke den regionale utviklingen.

2. Tiltak for å fremskynde prosjektet:

a. Kartlegging og planlegging: Utføre en grundig gjennomgang av den eksisterende infrastrukturen for å identifisere nødvendige oppgraderinger og investeringer.

b. Finansiering: Sikre tilstrekkelige midler gjennom statlige, regionale og private finansieringskilder.

c. Tidsplan: Utarbeide en realistisk og ambisiøs tidsplan med klare milepæler for prosjektets ulike faser.

3. Bærekraft og sikkerhet: Vi krever at prosjektet gjennomføres med strenge krav til miljømessig bærekraft og sikkerhet, slik at både naturen og brukernes trygghet ivaretas.

4. Samarbeid: Vi oppfordrer til et tettere samarbeid mellom lokale og regionale myndigheter, investorer og relevante interessenter for å sikre en helhetlig og effektiv gjennomføring av prosjektet.

Avslutning: Vi forplikter oss til å følge opp og støtte implementeringen av disse tiltakene, slik at dobbeltsporet mellom Støren og Trondheim realiseres snarest mulig til beste for både innbyggere, næringsliv og miljø. Resolusjon: "Trøndelag Senterparti ønsker at dobbeltspor på strekningen Støren - Trondheim - Stjørdal prioriteres i NTP"

20. Prioritering av Sikkerhet i Samfunnsnyttevurderinger for Veistrekninger (Innsendt av Melhus Senterparti)

Argumentasjon:

Innledning: Resolusjonen tar til orde for en styrket prioritering av trafiksikkerhet i samfunnsnyttevurderinger ved planlegging, oppgradering og vedlikehold av vegstrekninger. Vi understreker at et tryggere transportsystem er en grunnleggende forutsetning for et velfungerende samfunn, og at sikkerhet må veie tyngre i vurderingene som ligger til grunn for hvilke veistrekninger som blir prioritert.

Bakgrunn:

1. Mange av dagens samfunnsnyttevurderinger legger stor vekt på faktorer som trafikkvolum, reisetid og økonomisk kostnad, mens sikkerhet ofte tillegges mindre betydning.
2. Statistikk viser at farlige vegstrekninger med høy risiko for alvorlige trafikkulykker ofte blir nedprioritert fordi andre strekninger anses økonomisk mer lønnsomme å utbedre.
3. Alvorlige trafikkulykker har store konsekvenser for enkeltmennesker, familier og samfunn – både sosialt og økonomisk.
4. Eldre veier, som ofte ikke er bygget for dagens trafikkmengder og kjøretøystandarder, utgjør en særlig stor sikkerhetsrisiko. Å prioritere utskifting og oppgradering av slike eldre veistrekninger fremfor å fornye allerede sikre veier, er avgjørende for å redusere risikoen for alvorlige ulykker.

Mål: Resolusjonen har som mål å:

- Fremme en systematisk endring i hvordan samfunnsnyttevurderinger vektlegger sikkerhet.
- Redusere antall trafikkulykker og alvorlige skader ved å sikre at farlige vegstrekninger får høy prioritet i nasjonal og lokal veiplanlegging.

- Sikre at eldste og mest risikofylte veistrekninger prioriteres foran oppgraderinger av allerede sikre veier.

Resolusjonsforslag:

Trøndelag Senterparti oppfordrer:

1. Myndighetene til å justere rammeverkene for samfunnsnyttevurderinger slik at sikkerhet tillegges vesentlig større vekt. Dette inkluderer en eksplisitt vurdering av ulykkesrisiko og potensielle liv og helse som kan spares.
2. Transportetatene og veimyndighetene til å innføre en minimumssikkerhetsstandard for vegstrekninger, der kritisk farlige strekninger blir prioritert for utbedring uavhengig av tradisjonelle økonomiske beregninger.
3. Utvikling av nye modeller for samfunnsøkonomiske analyser som bedre reflekterer kostnadene knyttet til trafikkulykker, inkludert både direkte kostnader og de sosiale konsekvensene.
4. Prioritering av utskifting og oppgradering av eldre veier som er uegnet for dagens trafikkmengde og kjøretøystandarder, fremfor unødvendig fornyelse av allerede sikre veier.
5. Større satsing på forskning og innovasjon innen trafikksikkerhet, for å identifisere og implementere de mest effektive tiltakene for å redusere risikoen på farlige vegstrekninger.
6. Tverrsektorielt samarbeid mellom myndigheter, organisasjoner og lokalsamfunn for å sikre bred forankring og innsikt i prioriteringen av trafikksikkerhet.

Konklusjon: Vi mener at trygghet på veiene er en menneskerett og en samfunnsverdi som ikke kan reduseres til kun økonomiske beregninger. Denne resolusjonen markerer et tydelig standpunkt om at sikkerhet må veie tyngre i samfunnsnyttevurderinger, for å sikre at de farligste vegstrekningene blir prioritert og for å skape tryggere reiseopplevelser for alle trafikanter

21. Arbeidsklær og beskyttelsesutstyr for kvinner (Senterkvinnene)

Senterkvinnene i Trøndelag sitt årsmøte mener at offentlige arbeidsgivere har en plikt til å sørge for at kvinner har tilfredsstillende arbeidsklær og beskyttelsesutstyr. Vi mener det er viktig at kvinner i arbeidslivet får arbeidsklær og beskyttelsesutstyr tilpasset kvinnene og arbeidet som skal utføres. Riktig arbeidsklær og beskyttelsesutstyr er viktig for alle arbeidstakere, inkludert kvinner, av flere grunner:

1. Sikkerhet: Mange yrker innebærer risiko for skader, enten fra maskiner, kjemikalier eller andre farer. Riktig beskyttelsesutstyr, som hjelmer, vernesko, hansker og vernebriller, reduserer risikoen for alvorlige skader.
2. Komfort: Arbeidsklær som er tilpasset den enkelte arbeidstakers behov, bidrar til bedre komfort og bevegelsesfrihet. Dette er spesielt viktig i jobber som krever fysisk aktivitet over lengre tid.

3. Ergonomi: Riktig utstyr kan også bidra til bedre ergonomi, noe som reduserer risikoen for belastningsskader. Dette er særlig viktig for kvinner, som kan ha spesifikke behov knyttet til kroppstype og arbeidsoppgaver.

4. Profesjonalitet: Å bruke riktig arbeidsklær kan bidra til å skape et profesjonelt inntrykk, noe som kan være viktig i mange bransjer. Dette gjelder både for kvinner og menn, men kvinner kan ofte møte ekstra utfordringer knyttet til forventninger om utseende.

5. Likestilling: Riktig tilgang til arbeidsklær og utstyr som er tilpasset kvinner, er en viktig del av likestillingsarbeidet i arbeidslivet. Det bidrar til å sikre at kvinner har de samme mulighetene som menn, uten å måtte tilpasse seg menns standarder.

6. Helse: Noen arbeidsmiljøer kan innebære eksponering for helseskadelige stoffer eller forhold. Riktig beskyttelsesutstyr bidrar til å beskytte mot helsefarer, som kan ha langsiktige konsekvenser.

7. Kultur og inkludering: Å sørge for at kvinner har tilgang til passende arbeidsklær og utstyr bidrar til en inkluderende arbeidskultur, der alle ansatte føler seg verdsatt og ivaretatt. Samlet sett er riktig arbeidsklær og beskyttelsesutstyr essensielt for å sikre et trygt, komfortabelt og likestilt arbeidsmiljø for kvinner i arbeidslivet. Senterkvinnene i Trøndelag mener derfor at det er viktig at arbeidstøy og beskyttelsesutstyr prioriteres for kvinnelige ansatte i arbeidslivet, da dagens praksis har negative konsekvenser for kvinners helse og trygghet.

Resolusjon fra årsmøtet i Trøndelag Senterkvinner 25. januar 2025

Matberedskap

Krig, uro, økonomisk ustabilitet og klimaendringer krever at vi må bli mer robust, både som samfunn og innbyggere.

Den siste stormen viste oss at infrastrukturen som veier, energi, mobilnett og strømnnett ble avskåret fra mange titusentalls mennesker. Dette førte til mangel på varme, vann og kontakten med omverden forsvant. Mat i kjøleskap og frysere ble ødelagt. Noe av dette må store selskaper, stat, fylkeskommune og kommunen ta ansvar for å gjøre mer sikkert, men det er også noe enkeltmennesker og frivillige organisasjoner kan gjøre for å styrke den felles matrobustheten. Da er det behov for å øke kunnskapen og tilgjengeligheten til nødvendige ressurser for mange flere.

Trøndelag Senterkvinner ønsker at det satses på:

- Systematisk arbeid for å styrke småskala matproduksjon på familie og nabolagnivå.
- Systematisk arbeid for å opprette og drifte andelslandbruk, skolehager, takhager, dyrking i pallekarmer og drivhus, basert på lokale ressurser.
- Inkludere frivillige organisasjoner, kunnskapsorganisasjoner (som NIBIO, landbruksskoler, landbruksavdelinger og fylkeskommunen) i planlegging og planlegging av driften.
- Systematisk opplæring i hva vi har mulighet for å dyrke i de ulike vekstsonene, innsanking av frø, ulike dyrkingsmåter, bekjemping av ugress og skadedyr, gjødsel basert på lokale ressurser.
- Systematisk opplæring på konservering av maten for langsiktig oppbygging av matreservene.
- Spre kunnskap om hvilke ressurser vi kan høste fra naturen som er helsefremmende og som tilskudd til matreservene.
- Økonomiske midler til kunnskapsoppbygging, oppbygging av hagen og utgifter til drift de første to årene.
- Prosjekt «Matberedskap» må finansieres av staten på linje med annet forsvar og beredskap, men driftes så nært innbyggerne som mulig.